

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGETES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre . . . 2 kor.
Fél évre . . . 4 .

Egészévre . . . 8 kor.
Egyes szám ára . . . 20 fil.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők.
Hirdetések, valamint nyilvtéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

Magyar nők a nemzeti küzdelemben.

Helyi vonatkozású kérdések helyett, országos érdekű mozgalomnak követel helyet az aktualitás.

Ez a magyar nők dicséretes akciójába lépése a honi ipar pártolása, a hazafias eszmék terjesztése érdekében.

A politikai élet válsága s ebben a küzdelemben felszínre került magyar világfelfogás megváltozása, arra indította a magyar nőket ország-szerte, hogy sorompóba lépjenek a hon üdvéért folyó küzdelemben.

A Zrinyi Ilonák harcra készen álló kora letűnt. A véres küzdelmek sebesültjeinek ápolására nincs szükség. Nem kell a haza oltárára letenni az ékszereket, drágaságokat. De van a honleányoknak működési tere, ahol a küzdelemnek nagy eredményét biztosíthatják, a közszellemet átalakíthatják, hogy öntudatosabbak, anyagi igényeinkkel szemben lemondóbbak legyünk, mint eddig voltunk. Mert a válságos küzdelem sötét színekkel tárta fel a magyar életet s be kell látnunk nemcsak azt, hogy gyöngék vagyunk, hanem azt is, hogy nem lehetünk elég erősek, ha az eddigi felfogásnak hódolva, az eddig követett irányban és uton haladunk az utóbbi évtizedekben ultramodernné fejlődött külsőségekben.

Nem kell a magyar nőknek a politikai küzdelemben elegendő. Az ő magasabb hivatásuk a közszellem átalakítása céltudatos példaadással, következetes kitartással.

Ezt tűzték ki nemes feladatuk az ország minden részében a honleányok. Egyesületeket

szerveznek a köztudat és a magyar világfelfogásnak általánosítására.

Elsősorban a magyaripar pártolása az a tér, amelyen a haza javát mozgathatják elő. Valljuk be őszintén, hogy a lángelkű költőnek félszázad előtti szemrehányása, hogy a hon leányai „égnek az idegenért” még ma is indokolt. A csipke nem elég finom, ha nem brüsszeli, a kalap nem elegáns, ha nem francia, a szövet nem finom, ha nem angol, a cipő, ha nem karlsbadi, a ruha, ha nem bécsi, stb.

Nincsen a világnak nemzete, amely olyan drágán öltözködik, mint mi magyarok s ahol a nők akkora fényűzést fejtenének ki, mint nálunk s ezen a téren nemcsak utánozzuk, de felülmúljuk a külföldet. És ebben a nemzetietlen felfogásban és természetünkbe vált szokásban mindegyikünk egyéniségében van a baj, melyet elsősorban a nők orvosolhatnak.

A honi gyártmányokat, a hazai készítményeket lekicsinyeljük s modernebbnek, elegánsabbnak tartjuk a külföldit. Némi tekintetben, egyes esetekben indokolt lehet ez a felfogás. De ennek is mi magunk vagyunk az oka, mert nem pártoljuk a hazai, különösen a helyi ipart s lehetlenné tesztük, hogy versenyképessé fejlődjék.

Divatúru kereskedéseinkben a jobb, szebb s olcsóbb hazai kelme nem kelendő és inkább drágábban megvásároljuk a silányabb külföldit. Ezzel rákényszerítjük kereskedőinket, hogy külföldi árukézellet tartssanak.

A helyben készült női- és férfi ruhát szegyeljük s legyen bármilyen kifogástalan, ha nem is azt mondjuk, hogy külföldi készítmény, de

kénytelenek vagyunk ráfogni, hogy Budapesten, vagy más nagyobb városi hírneves cégnél készült, különben lenéznek. Igaz, hogy a hazai ipart pártoljuk akkor is, ha a fővárosban, vagy más magyar nagyvárosban készítették ruházatunkat. De a helyi ipart tesztük tönkre. Pedig azok a helybeli kisiparosok, akikkel együtt élünk, akik a közterheket viselik, tehát helyi közcelokat mozdtanak elő, igényeinket éppen úgy kielégítik, mint amazok. Legalább, hogy helyi vonatkozással indokoljuk — a petrozsényi női- és férfi ruhakészítők és cipészek legnagyobb részéről ezt legjobban meggyőződéssel állíthatjuk. És határozottan tudjuk, hogy nemcsak máshonnan, sőt Bécsből jött utazóknál Petrozsényben és a Zsilvölgyben az utóbbi pár hónap alatt annyi ruhát rendeltek meg, amennyit az itteni szabók egész éven át aligha készítenek, még ha olcsóbbért és jobban állítják is ki. A cipészekről nem is szolunk. Ezek csak a javításokra vannak utalva. Holott tapasztaltuk, hogy több helybeli cipész sokkal tartósabb s megfelelőbb cipőket készít, mint a külföldi selejtes gyártmányok.

Mindezek felemlítésével bizonyítani kívántuk, hogy magyar nemzeti és közgazdasági szempontból a magyar ipar és kereskedelem pártolása hazafias kötelesség. És nagyon üdvös akció az, amit honleányaink ország-szerte megindítottak ama jelszóval, hogy csakis magyar kelméket vásárolnak, magyar ipari készítményeket rendelnek, gyermekeiket magyar szövetből készült öltözetben járatják s odahatnak, hogy az ekként öltöztetben megtakarított összegnek nyoma, a viseletnek magyar jellege, a közszellemnek hazafias kifejezése legyen a nemzeti életben.

„PETROZSÉNY ÉS VIDÉKE” TÁRGZÁJA.

Japánországból.

Japán, Isten kegyelméből a természet által kincsekkel és kincseket érő szépségekkel megáldott ország. A hegyek országa a hegyvidék minden szépségeivel. Az erdőt alkotó fák óriási változatosságot tüntetnek fel. Csak szálfá 150 fajon felül fordul elő. A liánfélék hozzájárulnak azon ma már tudatossá vált munkához, hogy a meredek hegyoldalak földjét megkössék. E dús erdőségek nélkül Japán a Karszt sorsára jutna pár esztendő alatt. A rettenetes sok eső, mely olykor hetekig felhőszakadás módjára ömlik, csakhamar lehordaná a vékony földréteget a szikláról s holdbeli világá alakítaná az országot: ahol nincs semmi.

A japánok minden használható talpalattnyi földet megmunkálnak. Áldott talaj, áldott éghajlat, mesteri földművelés van ebben a szép országban. Meleg éghajlatát a tenger jótékony hatása megőrzi a függélyes nap-sugarak áldatlan tüztől, északi részét a szibériai tél dermesztő hidegétől. A déli részek földje kétszer teremnek egy esztendőben. Legdélen a rizsbe kétszer vágja sarlóját a földműves. Májusban a gabonát learatják s azonnal rizst vetnek el: amit szeptemberben aratnak. Bár kétszer terem a föld egy esztendőben: mindazonáltal a japán föld nem termi meg azt a mennyiséget, amire a népnek szüksége van. Dacára ennek, a kiviteli cikkek fele ma is gazdasági termék. A japán földműves ezek után úgy segít magán, hogy az elsőrendű terményt kiviszi, az olcsót behoztatja:

mert a japán nép kevéssel beéri akkor, mikor a maga személyéről van szó, de élelmes kereskedő akkor, mikor jövedelmét gyarapíthatja.

Noha rizsből tömémentelen mennyiség terem, a japán nép csak ünnepnapon eszik rizst. Ha a japán földműves elvégzi a rizstermelés munkáját, akkor indigó, tea és dohanynyal bevetett táblácskát is megmiveli, odahaza selyemhernyó tenyésztéssel, selyemszövésével és gyártással, szövésével, fonással, kefégyártással foglalkozik. Csak így képes ott megélni 48 millió ember.

Szarvasmarha Japánban alig van egy millió, 10 másfél millió. Disznó és juh még ennél is kevesebb. Bár az állam mindent elkövet, hogy az állattenyésztést fellendítse, eddig a japánok nem igen adták magukat az állattenyésztésre, noha félő, hogy a folytonosan terjedő és szaporodó lakosság, a kitünően kifejtett ipara mellett sem lesz képes életszükségletét kielégíteni.

A japán családi élet megismerése igen nehéz. A családi élet titkát nagyon elrejtik az idegen előtt, a japán nyilvános élet a csókot nem ismeri. Nagyon ritkán lehet látni, hogy a japán anya megcsókolja gyermekét. A nép gyermeke nem jár esti fonókba. látogatába. Nyilvános helyen a leány nem áll szóba, mert ez ártana a hírnevének. A házasságot a baráti viszonyban levő éltesebb emberek közvetítik. A közvetítők a szülőkkel és a fiatalokkal beszélnek meg a házassági tervet s aztán egy kitűzött helyen eljegyzik a párokat. Kölsönös egyetértés után kitűzik a házasság napját. Ekkor a leány fehérbe — a japán gyászszínebe — öltözve családjától és közvetítőjétől kísérve a vőlegény házába megy. A gyász oka, hogy elszakadt családjá

őseitől és más család kötelékébe került. A vőlegény házában ünnepélyesen fogadják őket s a menyegzői szobába vezetik. Itt áll a menyasszonyfa, csinált törpe fenyő, ágai között gólyafészekkel és apró gólyafakkal: mi a szapora család jelképe. A fa alatt virágok állanak, hogy virágos legyen a házaspár élete. Egy öreg férfi gereblyével áll a fa alatt, ami a hosszú munkás élet jelképe.

A japán törvények is elrendelik a polgári esketést.

A japán család tulajdonképpen nem egy szűk, de egy nagy család. Apa, anya három-négy házasságú és ezek gyermekei laknak együtt egy házban. A szülők tisztelete ősi. Az elvénült szülők eltartását szigorú törvény rendeli és az elvénült apa, apasorban való fia föltt is családi kormányzó marad.

Az oly magas és szép japán műveltség egyik legsötétebb pontja, a nő alárendelt, megvetett helyzete. Férfjével szemben szava, véleménye nincs. Házi dolgokban nem is kérdi meg a férfit a nőt, Megtűrt játékszer, első cseléd. Am befelé háza asszonya s mint a gyermekek anyja megbecsült sorsban él. Csak a férjjel és az öreg szülőkkel alárendelt, ezek híján teljesen ür a háza felett. Legnagyobb óhajátása a japán nőnek az: hogy ne lakják vele az anyósa.

A japán nép szavatartó s az igazi japán inkább meghal, mint szöszegő legyen.

Egy poltura története.

— Régi história. —

A poltura régi pénzem volt. Akkor értéke lehetett, mint egy garasnak, vagyis mint négy fillérnek.

És, amit a magyar nők szövetkezve, lelkesedéssel akarnak, azt áldásos siker koronázza.

Miként a multban, úgy a mostani nemzeti küzdelemben is a viszonyokhoz mért helyes fel fogással, buzgalommal mozdítják elő a haza üdvét.

A mozgalom élén úgy a fővárosban, mint a vidéken hazánk főrangú hölgyei állanak s odaadással szolgálják a nemzet életérdekét érintő szent ügyet. És ha honleányaink vidékenként szervezkedve célul tűzik ki a hazai ipar pártolást, akkor közgazdasági életünk egyik leghatékonyabb tényezőjének felvirágoztatásával a nemzeti életnek hatalmas erőforrását biztosítják s az ő példaadásuk és buzdításuk biztos sikere az lesz, hogy:

„Pártoljuk a hazai ipart“.

A községházáról.

Az e hó 14-én, szerdán tartott előljárói tanács ismét fontos ügyekkel foglalkozott.

Elsősorban a készülő új szervezeti és ügyviteli szabályrendelet képezte tanácskozás tárgyát. Az előljáróság beszerezte néhány nagyközség szervezeti szabályzatát, a többiek közt Salgótarján nagyközségét, mely szintén bányaváros lévén, feltehető, hogy helyzete sokban hasonlít a miénkhez és Orosházát, amelyet mint községnek tartanak. Ezekből és a rendelkezésre álló többi szabályrendeletből megállapítható, hogy azok lényegükben megegyeznek, amennyiben a községek feltételeken örik a törvényben biztosított autonóm jogukat. Amiben a szabályrendeletek egymástól elterlenek, az a különleges helyi viszonyok és helyi állapotok kifolyása. A levonható tanulság ebből az, hogy Petrozsény szervezeti szabályrendeletét is másoktól teljesen függetlenül, speciális helyi viszonyaink figyelembevételével kell elkészíteni. Az erre vonatkozó munkálatok folyamatban vannak.

Tudomásul vette a tanácsülés, hogy az előljáróság Sacnu Manole kövezőmesterrel szerződést kötött a Mátyás-utca kikövezését illetően. Felhívta az előljáróság ezen utca háztulajdonosait, hogy kerítéseiket a községi mérnök által kitűzött szabályozási vonalba helyezték át. A háztulajdonosok erre — saját jól felfogott érdekükben — hajlandóknak mutatkoztak, miért is, mihielyt az időjárás megengedi, ezen munka meglesz kezdhető. Csúpan a vízvezetés kérdése nem volt a Mátyás utcában megoldható, mert ebben a már szerzett jogok képeznek akadályt. Ennek is el kell azonban előbb dőlnie, mert hogy a házak szennyvize, nyílt utcán tartósan nem lesz levezethető, az bizonyos.

A villamos világításra vonatkozólag egy petro-

zsényi polgárokból álló érdekeltség tett a községnek ajánlatot. A tanácsülés elhatározta, hogy felkéri Andreis kir. bányatanácsos urat, hogy ezen ajánlatot szakszerűen vizsgálta felül. Községünk névé ez oly nagy horderejű kérdés, hogy a legnagyobb körültekintést és a legapróbb részletekre kiterjedő alapos megfontolást igényli. Más oldalról is vár az előljáróság hasonló ajánlatot, melynek beérkezése és ugyancsak szakszerű felülvizsgálata után az ügy a képviselőtestület elé kerül, amely azután bivatva lesz ezen nagy fontosságú ügyben határozni.

A községi szabályrendelet értelmében a képviselőtestület tavaszi rendes közgyűlése az év első negyedében összehívandó. A tanácsülés foglalkozott ezen közgyűlés tárgyainak előkészítésével, hogy az az előírt időben összehívható legyen.

Számos folyó ügy képezte még ezen kívül megbeszélés tárgyát u. m. az alsó coloniából a községbe fölvezető u. n. vasúti feljáró rendezése, az ennek folytatását képező mellék utca szabályozása és kikövezése, mert az esőzések idején valósággal járhatatlan, a felső-gyarmati társulati iskolánál levő fahíd kijavítása helyett állandó és végleges beton átereszt építése, a gymnasium üres telke és az óvodakert között, az uttest alatt levő átereszt kijavítása, új utkaparó alkalmazása stb.

A fontos és halasztást nem tűrő teendők ezen sokasága fényesen igazolja mindazt, amit lapunk 10-ik számában a tanácsületekről mondtunk. Ha nem is volna kötelező a tanácsülések tartása, akkor is meg kellene azokat tartani, mert csak úgy remélhető számos abnormitásnak, visszasságnak és az oly gyakran emlegetett „ázsiai“ állapotoknak megszüntetése. Kár, hogy ez már régebben nem volt a község házában szokásban, mert jogosan feltehető, hogy akkor már sok jobb sorsra érdemes ügyet nem takarna a feledés fátyola, hanem eljutott volna a megvalósulás stádiumába. Azután ne feledjük azt sem, hogy a tanácsülés az előljáróság mindenkor ügybuzgalmának igen jó fokmérője és a polgárságnak joga van hozzá, hogy a község atyáinak működését figyelemmel kísérje. Jó szolgálatot véltünk tehát tenni az ügynek, ha a tanácsületekről, mint eddig a közgyűlésekről, ily módon referálunk.

Március 15-dike Lupényben.

Impozánsan nyilatkozott meg ez évi márciusnak idusán hazánk e végvidékén községünk polgárainak lángoló hazaszeretete.

A társulati tisztviselők casinójának gondosan fel-díszített termében gyűlt egybe az ünneplő község.

volt hátra még. Efelelt összeveszték. Ezt magának szerette volna egyik is, másik is megtartani. A többség odaitelte végre mégis a vezérnek, ha lesz bátorsága a halott szívében megforgatni. A ravatalra lép a vezér, hogy eleget tegyen ennek a kikötésnek. A ravatal azonban rosszul volt összetákolva s összeomlott alatta. És ami még fokozta a rablók rémületét, a halott, ahogy a földre zuhant, egyszerre csak talpra állott. A haramia banda, látva a halott feltámadását, eszeveszetten menekült a templomból, hátra hagyva a magával hozott kincset is. A kincsen most a fotosi és a martonosi kezdett el osztzkodni. Ez az osztzkodás simábban ment már, mint a haramiáké. Sőt azt lehetett volna hinni, hogy a testvéries viszony helyreállott ismét az adós és a hitelező között, amikor megszólal a fotosi: „hát a poltura?“

A martonosi úgy tett, mintha füget mutatna a fotosinak. De a pulturát, azt a' imilyen-amolyan, mert megesküdtem, hogy megveszem még a lelken is.

E pillanatban bekandikál valaki az ablakon. A haramia banda egyik tagja volt, akit leskelődni küldött vissza a vezér, hogy megtudja, nem lehetne-e a templomban hagyott kincset visszaszerezni. A martonosi megpillantja a kémkedőt, az ablakhoz ugrik, lekupja fejről a sapkát s ezekkel a szavakkal: „nesze pulturáért“ oda dobja azt a fotosinak. A haramia meg, ki most még jobban megijedt, mint előbb, babonás rémülettel szaladt vissza a bandához s a vezérnek így adta elő az esetet: olyan sokan vannak a templomban s olyan sokan osztzkodnak az ott hagyott kincseken, hogy egynek-egynek még egy poltura se jut.

Az utolsó úgy elégtették ki, hogy öt fosztották meg sapkájától s azt adták annak kárpótlásul.

Sok helyt lehet ma is hallani ezt a szólást-mondást, hogy „megveszi még a lelken a pulturát“. Ennek a most leírt esetnek a révén keletkezett ez a szólás-mondás.

A Hymnusz elénekélése után, melyet az egész község állva énekelt el, következett Pittner József úr hathatós szavaltja: a „Talpra magyar“.

Ezután Papp József plébános úr mondotta el az ünnepi beszédet.

Nagy szónoki tehetség, mely tudás és lángoló hazaszeretet voltak az elmondott beszéd sarkkövei. Mély esendben hallgattuk a szónokot, míg marcans vonásokkal vázolta a rómaiak márciusának idusát. Lelkesedve vitte át a hallgatókat a magyarok 1848-dik márciusának idusára. Elborongva, mély fájdalommal, majd hazafias aggodalommal hallgatták végig sivár, gyászos és drága hazánkra megszegyenítő mai állapotok gondos megvilágítását, de midőn a végszó elhangzott: „mégis h...“ kitört a lelkesedés és percekig megszűnni nem akaró éljenzéssel jutalmazta a hazafias község a népszerű lelkész.

A vacsora alatt az első felköszöntőt Papp József úr mondotta, éltetve a megjelent hazafias polgárságot.

Szaláncy Zoltán úr a jelenlevő hölgyeket éltetve mondott tartalmas, szép beszédet. Kekel József úr a jelenlevő bányagazgató urakat éltette. Külley Elemér bányagazgató úr a tanítótestületet köszöntötte föl.

Közben Manner Géza bányamérnök úr kért szót felkérve Kekel József urat, hogy közkívánatra énekelje el a „Nagy Bercsényi Miklós“ kuruc nótát.

Kekel József úr eleget téve a közöhaltnak, elénekelte a jelenlevő hátszegi zenekar szép kísérete mellett az ő ismert kiváló bariton hangján a kuruc nótát és Kossuth dalt, melyet a jelenlevő ünneplő község zajos tapssal és éljenzéssel jutalmazott meg.

Az ünneplő hazafias polgárság a hajnali órákig maradt együtt, hallgatva a hátszegi első zenekar kitűnően előadott szebbnél-szebb magyar nótáit.

Szépen ünnepelte meg a nagy napot, a helybeli állami iskola és ifjúsági egyesület is.

Adj a magyarok Istene, hogy hazánk e végvidékén, nemzetiégek közé ekelt községünkben a szépen megnyilatkozott hazafias érület mindig fönmaradjon és hova-tovább mindjobban felvirágozzék.

L. M.

Március 15. Vulkánhan.

A hazaszeretet kifejezésének igen fényesen tett eleget Vulkán hazafias gondolkozási községe. Kora reggel fellobogozott házak, nemzeti színű szalagokkal, csokrokkal, tollakkal és más alkalmi jelvényekkel fel-ékesített járó-kelő gyermekek s felnőttek hirdették azt, hogy a mai nap nagyobb jelentőségű, mint a többi. 10—15 fokos decemberi zivataros, havas időben, szép számú község gyűlt össze a bányatelepi díszes iskola elé, ahol reggel 8 óra után az I—VI. osztályu tanulók a „P. és V.“ legutóbbi számában közölt 22. számból állott tárgysorozattal megtartott s nagyon jól sikerült iskolai ünnepélyt rendeztek.

Az iskolai ünnepély után háromnegyed 10 órakor a rom. kath. templomba vonultak a gyermekek és a község, ahol igen megkapó beszédrel lelkesítette Hoboth lelkész úr az ünneplő községet a hazaszeretetre és ő az Istenbe s „Magyarország védszonyába“, a Szűz Máriába vetett erős hittel a mai sivár helyzet-nél egy jobb jövőndöt hirdetett híveinek.

Este általános kivilágítás jelezte, hogy örömm-ünnep ez a mai nap. Este úgy 8 óra tájban a vulkáni polgári olvasókör tagjai és vendégei a Haring-féle helyiségben megterített asztaloknál áldoztak a hazaszeretet fenséges eszméjének.

Cigány zene vezette be az ünnepélyt, mely után Blascheck Aladár főmérnök úr, mint olvasókör elnök, magas szárnyalású beszéddel ragadta hálás községét vissza a multba, a dicső napok eseményeinek szemlélésébe s a halhatatlan Kossuth Lajos emléke elé zárandokolva, búvós szavakkal idézte fel a nagy szellemet közénk való megjelenésre s hódolata jeléül zöld koszorúval övezte a magyar szabadság megváltójának jelen volt arcképét. Költői beszédét a jobb jövőbe vetett hittel fejezte be, mely után a nemrég megalakult dalárda, mintegy kérés hangon kezdte meg nemzetünk hő imáját, hogy Isten áld meg a magyart! Majd Füles és Simon urak léptek az emelvényre s kettős hegedű játékkal szereztek kellemes percekét a hallgatóknak.

Jött azután a vacsora, mintegy a bibliai szeretet vendégsége s az első fogás után Bakó Lajos emelkedett fel, hogy Ábrányi Emil szavaival köszöntse a dicső tavaszi nap emlékét, melynek koránál talán csak

Poltura olyan nevezetességre nem tett még szert, mint az, amely valaha egy martonosi (Háromszékmegyében) ember kezébe került. Ugy került ez a poltura ennek a nevezetes a martonosi embernek a kezébe, hogy egy jószívű embertársa, aki Martonoshoz közel, Fotoson lakott, neki adta kölcsön. Igéretet is tett a martonosi, hogy visszafizeti, de nem állott szavának. Nem mutat biz' az ilyesmi emberségre, mert az adósságot, bármilyen csekély-ség legyen is az, becsületbeli kötelesség megfizetni, de nem ez tartozik most reánk.

Reánk az tartozik, hogy e poltura révén micsoda história származott a martonosi ember szőszegéséből. Mikor látta a fotosi, hogy nem tud a pénzéhez jutni, megszólalt a martonosira ezéolvá: „no megállj, megveszem még a lelken is.“

Telt, mult az idő és a martonosi atyafi meghalt. Akkori időben s akkori szokás szerint a halottakat a templomban helyezték ravatalra. A fotosi ember, mint hitelező, aképen vélekedett, mikor az ő adósa is, a templomban, a ravatalon fektült, hogy elérkezett a pillanat, szavának és fogadalmának a bevaltására. A templomban járatos volt, mert a martonosi templom ma is közös a fotosiakkal s így abba ő is eljárógallott.

Mikor a tett végrehajtására került a sor azonban, bepálinkázott alaposan, nehogy majd eserbe hagyja a virtusa, mert úgy effeltájban nem célszerű a templomban valamit keresgélgni, kívált ha ott még egy halott ember is fekszik.

Máskor pedig nem juthatott úgy oda, hogy meg ne lássák. Hanem mi történt? A pálinkától elázott s mire a polturáról megelégedkezett és ott elaludt.

Bizonyos idő multán megébred s mit látnak szemei? Egy zivány bandát, mely ott a templomban valami zsákmányolt kincsen osztzkoddik. Ki is kapta mindenik már a maga részét. Csak egy rubintos kard

az édeni állapot lehetett jobb s magasztosabb. Igen ügyesen, igen hatásosan fejezte ki a költő lelkének magasztalásait, reményeit, majd fájdalmaikat, keserveit! Ismét egy fogás s felállt Huszth Aladár mérnök ur, aki a töle megszokott rajongással ecsetelte, hogy mi is volt az az 1848 március 15-ikének napja s epésen jellemezte a mai napokat, amelyek alatt alkotmányunk sulydó hajóját még csak egy világító torony fénye, a királyi szent eskübe vetett erős hit reménye tartja fenn... a többi erő már összetört s még ehhez a magasztos utolsó mentő szálhoz is a kételkedés akar hozzáférni. Bizik a jövőben, mert a szabadságot sem a fáraok, sem a Heródések, sem más zsarnokság nem voltak képesek megölni s ha most is, elis temetik, önmagából megifjodva, megerősödve kitör kopocsjából. Kossuth apánk felé fordulva kéri, hogy szellemét öntse nagyjaink lelkébe, hogy a helyes utat megtalálva, a magyar nemzet nagy, boldog és szabad lehessen.

Vittkay Péter ur vette elő ezek után tárogatóját s ennek bus hangjaival vitte-vitte hallgatóit a kuruc idők hol derűs, hol borús idejébe, majd Kossuth zászlaja alá, mert elfogyott a regimentje. Utoljára összeállott a dalárda s rázendített Vörösmarty szózatára: Hazádnak rendületlenül légy híve oh magyar! A dalárda oly hatásosan fejezte be énekét s ezzel a tárgysorozatot, hogy ismételnie kellett a remek accordokat.

Éjfél lett mire az asztalokat szétbontották s rögtön hozzáfogtak az igazi ropogós csárdáshoz, meg a többi utána következő táncokhoz.

Nem tudom én, ki volt nagyobb ma, mert oly derekasan megfelelt minden szereplő a hozzá fűzött várakozásnak, hogy az egész este egyaránt tanulságos ünnepe s egyaránt kellemesen eltöltött szórakoztató ideje volt a közönségnek.

A hazaszeretettől duzzadó beszédek nem maradhatnak hatás nélkül. Blascheck és Huszth mérnök urak ennek követésére oly világos irányt jelöltek ki a vulkáni nagyközönség előtt, amelynek ösvényén haladva a későbbi nemzedék nagygyá, boldoggá és szabadabb teheti szeretett hazánkat.

Adjá Isten, hogy ugy legyen!

r. l.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Köszönet nyilváníítás.** Ujabban ismét érkezett be hozzám a József Főherceg Szanatórium Egyesület javára gyűjtés és pedig adakoztak:

A szolgabírói hivatal, Janza főszolgabíró ur utján: K. 6.40. M. kir. Pénzügyőrség, Klinga biztos ur utján: K. 7.— Gör. kel. hitközség, Radik esperes ur utján: K. 5.— «Jána» takarékpénztár r. t. Radik esperes ur utján: K. 5.— Papp gyógyszerész ur gyűjtött Vulkánban: K. 5.— Froesch bányagondnok ur gyűjtött Aninoszán: K. 7.90. Összesen: K. 36.30. azaz: harminchat korona és harmincfillért. Midőn ezen összeget az önzetlen adakozóknak mostani köszönettel nyugtázom, egyszersmind örömmel hozom nyilvánosságra, hogy a multkori gyűjtéssel: 349 kor. 48 fillérrel együtt a szilvölgyi publikum a szanatórium egyesületnek összesen 385 korona és 78 fillért, vagyis háromszáznyolcvanöt korona és 78 fillért bocsátott rendelkezésére. Tisztelettel

Andreics János, s. k.

kir. bányatanácsos, bányagazgató.

— **Külföldiek,** akik 1896 évi január hó 1 je óta valamely községben letelepedtek s ott laknak és meg szállásukat még be nem jelentették, ezeket a szállásadó 8 nap alatt köteles a helyi hatóságnál bejelenteni. Azok a külföldiek pedig, akik tíz év óta a községben laknak ugyan, de lakhatási engedélyt az 1886. XXII. t.-cikk 15. §-a értelmében nem szereztek, kötelesek lakási szándékukat három hónap alatt bejelenteni. Ezen kötelezettségre az elmulasztás által járó súlyos következmények kikerülése végett ezután is figyelmeztetjük az érdekeltet. Bővebb tájékozást a m. kir. határszéli kapitányság által közzétett hirdetés, az előjáróság s a határszéli kirendeltség ad.

— **A lupényi vasúti állomásnál** megtörtént f. hó 22-én délután, hogy mintegy 40 utas, kezében a megváltott menetjeggyel várta, hogy beszállhasson. Egyszer csak észreveszik, hogy az orruk előtt elindul a vonat Petrozsény felé és az utasokat mind ott hagyta, kik érthető felháborodással emeltek emiatt panaszt s azt az elégtételt kapták, hogy jegyeiket visszaváltották. Ugy tudjuk, hogy a beszállás idejét az állomáson jelezni kell, de ez nem történt. Mert fel sem tételez-

hető, hogy 40 utas közül egy se hallotta volna a beszállás jelzését, sőt akik beakartak szállni, azokat a kalautz azzal utasította vissza, hogy várjanak. Hát akinek sürgős dolga volt, vagy Petrozsényből tovább akart utazni, az várhatott éjfélig. Az a szolgálattevő személyzet, amelynek hibájából ilyesmi megtörténhetik, rászolgál a szigorú megtorlásra, ami bizonyára nem is fog elmaradni, hogy jövőre ilyen megbecsülhetetlen kötelességsértés elő ne forduljon. Végére is a vasut van a közönségért és nem megfordítva. (Beküldetett.)

— **Műkedvelői előadás Aninoszán.** Az aninoszai ifjúsági egyesület ma, 1906. március hó 25-én a társulati vendéglő (Pittini) nagytermében saját pénztára javára műkedvelői előadással egybekötött táncmulatságot rendez. Belpti díj: Személyjegy 1 K. Osaladjegy 2 K. Kezdeté este fél 8 órakor. Felülfizetéseket köszönettel fogadnak és hírlapilag nyugtáznak. A zenét a társulati zenekar szolgáltatja. Színre kerül: „A bor”. Falusi történet, három felvonásban. Írta: Gárdonyi Géza. — Rendező: Lévy Gábor. Közreműködnek: Vass Sándor, Hribál Ferenc, Borbély Anna, Kelemen Karolina, Vizi Veronka, Kovacs Miklós, Sorger Paula, Bara János, Borbély Ilona, Szakács Frigyes, Sálvári Rezső, Vizi Andras, Hribál József, Vencel Ida, Thalmaier Ferenc, Vass Gábor. — Felhívjuk reá az érdeklődők figyelmét.

— **A gazdák érdekében hasznos** újítást tervez Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedő cég Budapesten. Ugyanis a gazdák ezideig teljes megnyugvással szereztek be gazdasági magszükségleteiket oly üzletekben, ahol Mauthner-féle konyhakerti- és virágmagvakat árusítanak, abban a hiszemben, hogy ott a gazdasági magvak is a Mauthner-cégtől valók. Sajnos ez nines mindenütt így, aminek következtében bizony sok oly gazdasági magot vettek meg a gazdákkal, amelyek sohasem kerültek ki Mauthner rektáraiból. Amint értesülünk, a gazdák érdekének megvédésére és a cég jó hírnevének érdekében is, a Mauthner-cég a közönséggel rövidesen ismertetni fogja midazon vidéki kereskedők és szövetkezetek névsorát, amelyeknél a cég gazdasági magvai kaphatók. Addig is ajánlatos a vásárlásnál a beszerzési forrás felől meggyőződést szerezni.

— **Hazai ipar!** Wein Károly és társai szövőgyári cég a mai lapunknak közöltet figyelemztetésére különösen utalunk s elsősorban házi asszonyainknak ajánljuk becses figyelmébe. Vegyünk ahol csak lehet hazai iparcikkeket, hozzájárulunk, hogy ez által sok ezer szorgalmas kéz jutalmazó munkát kap, de hozzá járunk ez által ahhoz is, hogy a nemzet gazdaságilag is erősöbödhetik.

— **Tüzeset.** Folyó hó 21-én, szerdán este 10 órakor veszél zavarta meg Petrozsény község nyugalmát. Először a bányatársulat ziventui gépháza gőzkürtjének bűgása riasztotta fel a közönséget, majd a rom. kath. templom nagyharangjának kongása, dobpergés, trombita harsogás jelezte a veszedelmet. Pár perc alatt megnépesültek az utcák s futva, sietve igyekeztek a vesz színhelyére az emberek, az északi irányban megvilágított táj felé. Ott égett Groszek Viktor hentes- és mérsáros husfűstől konyhája, bőséges viz közelében s szélesendben. Ez volt a szerencse, különben a sűrűn álló épületekre átharapódzott és sok kárt tett volna a tűz. Így azonban csak a husfűstől égett le a benne volt mintegy 400 korona értékű szalonnával és hussal együtt. A tűz ugy keletkezett az előjáróság részéről másnap reggel megejtett hivatalos vizsgálat szerint, hogy vagy elszakadt, vagy az egér elrághatta a madzagot, melyre egy oldal szalonna volt kötve a fűstőlóban s ez belesett a fűreszpor parázsba. Hol lángra gyúlt, mitől meggyuladt a többi szalonna s a deszka boltozat és a tető. Az elégett mellék épület 200 koronára volt biztosítva az Első Magyar Ált. Bizt. Társulatnál.

— **Első Leánykihazasítási Egyet m. sz.** Ezen intézet március hó 17-én tartotta 43 rendes közgyűlését számos szövetkezeti tag részvétele mellett.

A közgyűlést az intézet agg elnöke, Schwarz Ármán nyitotta meg, mire dr. Wittmann Mór alelnök vette át a közgyűlés további vezetését.

Az előterjesztett mérleg és évi jelentés, mely az 1905 évi kezelés hű és tiszta képét nyújtja, igazolja azt, hogy ezen üzleti év is az általános pangás dacára kedvező volt, ami a következő számadatokból kitűnik: Biztosított tőkék és egyéb alapszájlszerű esedekességek címén K. 921.339.64 fizetett ki. A díjtartalék 1.205.005.57 koronával 11.366.373.50 koronára,

a jutalék felemelési alap 36.367.52 koronával 514.317.88 koronára és a külön tartalék a 200.000 kor. biztosítási alappal együtt, szintén 36.367.52 koronával 495.203 kor. 18 fillérre emelkedett.

Tetemes leírások és az árfolyam különbözeti tartaléknak 65.000 koronával való esorbitatlan meghagyása mellett, kezelési feleslegnek 72.735.04 kor. maradt fenn, mely alapszájlszerűleg a fentemlített két tartalékhoz csatoltatott.

Uj biztosítások szerzeménye 14.760.800 kor. volt, ebből elfogadtatott 12.366.500 kor. elutasított azonban 1.394.300 kor. a biztosítási állomány, az év végével pedig 54.112.280 koronára rugott.

Díjbevetel az előző évvel szemben 266.836.70 koronával több, vagyis 2.758.799.52 kor., kamat és házbérvédelem 39.070.44 koronával több, vagyis 514.439.17 kor. volt. A hivatalnoki nyugdíjalap 29.481.53 kor. emelkedést mutat és az év végével 193.014.81 koronával rendelkezett.

Az igazgatóság indítványára a közgyűlés a hivatalnoki kar hű és buzgó szolgálatainak elismerésül 6000 koronát szavaz meg a nyugdíj-alap javára.

A mérleg végösszege, 1.276.546.20 kor. emelkedést tüntet fel, 12.796.010.40 kor. és fedezetét leli magyar állampapirokban, elsőrendű záloglevelekben, 3 négyemeletes bérpalotában, takarékbetétekben és saját kötvényekre adott kölcsönökben.

A mérleg és jelentés egyhangulag és köszönettel tudomásul vétetett és a felmentvény megadtott.

Az igazgatóság megbízatása lejárván, megejtettek az új választások. Az igazgatóságba választattak a következő szövetkezeti tagok: Schwarz Ármán, dr. Wittmann Mór, dr. Reich József, Kohn Arnold, Herzfeld Zsigmond, Eisler József, Tsuk Sándor (régí) és dr. Szivák Imre, dr. Vázsonyi Vilmos (uj). A felügyelőbizottságba újból megválasztattak: dr. Alexander Bernát, dr. Simonyi Zsigmond, Héger József, Seifensieder József, Wertheimer Albert és dr. Bácskai Albert. A választmányba 36 tag választott, részben a régi és részben új tagok. A jegyzőkönyv hitelesítésére kiküldettek Havas Mór és Guttmann Izidor urak. — Havas Mór tag ur indítványára az igazgatóságnak, különösen pedig Schwarz Ármán elnöknek, dr. Wittmann Mór alelnöknek és Kohn Arnold vezérigazgatónak jegyzőkönyvi köszönetet és elismerést szavaztak.

A közgyűlés berekesztése után az igazgatóság alakuló ülést tartott, melyen elnöknek Schwarz Ármán, alelnöknek pedig dr. Wittmann Mór és dr. Szivák Imre választattak.

— **Színészet.** Másfél hónapig működött Petrozsényben Miklósy Gábor színtársulata. Hasábos ismertetések közöttünk az előadásokról s most, hogy a színházi szezon véget ért, időszérő tapasztalataink és a közönség elfogulatlan véleménye alapján általánosságban kritikát gyakorolni a színtársulat felett. A rendezést illetőleg el kell ismernünk, hogy változatos műsorral és közkeveltségű ujdonságok előadásával igyekezett az igazgató a közönség igényét kielégíteni. A vígjátékokat és színműveket jó szereposztással, élvezhetően hozták színre. A kosztümök általában csinosak, megfelelőek voltak. A díszletekről azonban ugyanezt nem mondhatjuk. Az énekes darabokkal pedig egyáltalán nem volt a közönség meglegedve, kivéve az énekkart, mely mindenkor derekasan kitett magáért. És itt a szereposztásnál is mellőzve voltak azok, akik nagyobb sikerrel adhattak volna elő az énekes szerepeket. A közönség kedveli, különösen az operette ujdonságokat, melyeknek sikeréhez a főszereplők énektudása szükséges. Ami nem volt meg. Ezért a szezon végén a közönség érdeklődése rohamosan alászállt. Petrozsény igen jó színi stáció, itt rendszerint kiköszörűli az igazgató a másutt szenvedett anyagi csorbát. De joggal elvárja a közönség, hogy áldozatával szemben kielégítő előadást élvezhessen. Ugy tudjuk, hogy Miklósy még egy évre nyerte meg az «Erdélyi B. kerület»-ben az előadások jogát s ha közönségünk pártolását akarja biztosítani, legalább két jó énekesnőt, egy jó tenoristát és egy jó baritonistát szerzőtessen. A többi szerepkör most is jól volt betöltve. A társulat lupényi szereplésével kapcsolatosan még lesz megjegyzésünk.

Szerkesztői üzenetek.

K. P. urnak Petrozsény. Kiadandó verseiből mutatványt jövő számunkban közlünk. Sajnáljuk, térszűke miatt ezuttal nem szoríthatunk helyet.

Felelős szerkesztő: Zádory Karoly.
Kiadótulajdonos: Figuli Antal.

Közgazdaság.

— **Gazdasági előadás** volt vasárnap. folyó hó 18-án Petrozsényben. Németh Jenő Hunyad- és Kisküküllő vármegye gazdasági szaktanára délelőtt 11 órára az állami iskola helyiségében akarta szak-előadását megtartani, de a legszelebb körben — lapunk után is — köztudomásra hozott előadáson összesen négyen jelentek meg s ezek kívánságára is el lett halasztva az előadás délután három órára. Ekkor is csak az előjáróság néhány tagja jelent meg a község házában, kik előtt igen érdekesen ismertette a szaktanár a házi-nyul tenyésztés, ápolás és értékesítés hasznos voltát, s fontosságának indoklására felemlíté, hogy a házi-nyul okszerű tenyésztésével, csekély befektetés mellett, aránylag a lehető legnagyobb jövedelem érhető egy a piaci értékesítésnél, mint a házi fogyasztásra szükséges hús termelésénél. A közvetlen haszon első sorban a tenyésztő jólétét célozza ugyan, de özve a nemzeti vagyonsodás szempontjából is igen figyelemre méltó, mivel a házinyul és annak termékei évenként átlag hét és fél millió korona értékben hozhatnak be a külföldről.

Felemlíté a szaktanár, hogy tudomása szerint a bányaigazgatóság a házinyul tenyésztés munkásai, alkalmazottai körében meghonosítani kívánja, éppen azért látta indokoltnak előadása tárgyul ezt választani.

A házinyul husának élvezete ellen hangoztatott indokolatlan előítéletet cáfolva kiemelte, hogy a házinyul hús igen ízletes és tápláló s így az általánosan ismert husrágásra való tekintettel közlelmzés szempontjából is a házinyul tenyésztés általánosítása fontos közgazdasági érdeket képez.

Meggyőzően cáfolta azt a ráfogást is, hogy a házi nyul igen kártekon állat, sőt ellenkezőleg igen kis oduban, az udvar, kert, vagy épület egy kis félre-eső helyén, vagy a padláson megél, gyorsan nő, szaporít s kevés eledellel beeri. Bemutatott szétcszedhető, könnyen s olcsón előállítható ólmintákat, melyekben elzárva tenyészethetők, továbbá négyzetméterenként 35 fillérért beszerezhető, tartós, nem rozsdásodó sodronyhaló mintákat, melyekkel bárhol bekerített helyre szoríthatók a házi-nyulak úgy, hogy házban, veteményekben, épületekben stb. kart nem tehetnek.

Külön ismertette a hús-nyulak, — a prem-nyulak és szörme-nyulak hasznát, előnyét. Szólt a bőr, szőr és belek értékesítéséről, a leghasznosabb fajtákról, a legjobb tenyésztési módokról és a hús értékesítéséről, sőt izletes elkészítéséről.

Ajánlotta az érdeklődők figyelmébe Andrassovich Géza m. kir. gazdasági intéző «Házi-nyul tenyésztés és Értékesítés» című szakmunkáját. Ara 2 kor. Wodianer F. és Fiai könyvnyomdai műintézete, Budapest; továbbá: Machacek Ferenc «A belga óriási nyul tenyésztése és ápolása» című szakmunkáját (Biraier Döme könyvnyomdaja, Budapest, VII. Amazon-utca 6—8.) Ara 1 kor. 20 fill.

Készséggel ajánlottott végül, esetleg a tenyész-nyulak megrendelése körüli közvetítésre s utbaigazításokra. Állandó lakása Déva, m. kir. áll. tanítóképző-intézet.

Kár, hogy az érdekes szakelőadás iránt nagyobb érdeklődés nem nyilvánult.

Szám 21—1906.

Pályázati hirdetmény.

A lupényi gr. kath. templom fölépítésére 1906. évi március 29-én délutáni 2 órakor nyilvános pályázat fog megtartani a következő feltételek mellett:

1. A templomnak egész ára a költségvetés szerint 21694 korona 93 fillér.
2. Az egyházközség természetben adja a kő-, téglá- és homokanyagot.
3. A kikiáltási ár — a természetben adott anyag árának levonása után — lesz: 12000 korona.
4. A pályázók 20% ovadekot leteendének.
5. Ajánlatok előre is írásban elfogadtatnak.
6. Az egyházgondnokság fenntartja magának a jogot, hogy a vállalatot azon pályázónak adja, amelyiket maga fogja választani, tekintet nélkül az ajánlatra.

A tervrajz, költségvetés és munkálatok részletezése, valamint az építkezési feltételek a gr. kath. lelkész hivatalnál bármikor megtekinthetők.

Kelt Lupényben 1906. évi január 20-án tartott gr. kath. egyházgondnoksági üléstől.

Bologa Athanasz Niciu Petru Dubreu
gr. kath. lelkész főgondnok.
gondnoksági elnök.

514—906. pski.

Pályázati hirdetmény.

A Zsily-Vulkán gör. kath. templom építésére 1906. évi április hó 5-ére nyilvános pályázat hirdettetik.

A kikiáltási ár a költségvetés szerint 24070 K. 63 fillér, a pályázni óhajtok kötelesek a kikiáltási összegnek 10%-át mint ovadek az egyh. gond. elnökénél letenni.

Az építkezési tervezet és költségvetés Zsily-Korojesdi gör. kath. plébánia hivatalban bármikor megtekinthető.

Megjegyzendő:

1. Az egyházgondnokság fenntartja magának a jogot, hogy a vállalatot azon pályázónak adja, akit ő maga fog választani, ellenben az egyház községet pedig csak a többi pályázókkal szemben.

2. A pályázat illetőleg a szerződés, a vállalkozót azonnal kötelezi, ellenben az egyház községet pedig csak a lugosi szt.-szék jóváhagyása után.

Zsily-Korojesd, 1906. február 10.-én.

Az egyházgondnokság nevében:

Pataki János,
gr. kath. plébános,
egyh. gond. elnök.

Telek- és ház eladás.

Petrozsény község központján, a Kossuth Lajos-utca és Malea-utca sarkán levő telkemet a rajta levő épületekkel együtt szabadkézből eladni szándékozom s felkérem az érdeklődőket, hogy az adás-vételre vonatkozólag velem értekezni sziveskedjenek.

Petrozsény, 1906. március hó.

Györke Ferenc.

Eladó telkek.

Alulírottak Petrozsényben a Kálváriahegyen közvetlenül az út mellett levő 416 □-öl telke, melynek hossza az élénkforgalmu közlekedési utmentén 32 méter s melyen egy bő és jó vízi kút is van, továbbá:

Ugyanott a kórház-kerttel határos 112 □-öl területű telke szabadkézből eladó.

TUTTE JÓZSEF, kéményseprő mester.

Papir-, rajz- és írószerraktár.

Van szerencsém Petrozsény és vidéke n. é. közönségének tisztelt tudomására adni, hogy 1893. év óta tennálló papirkereskedésemet ezen szakba vágó cikkekkel dusan felszereltem s a legfokozottabb igényeket pontosan s a legjutányosabban kielégítem. Tanszerek, rajz- és írószközkök nagy választékban állnak rendelkezésre s ezeket is legolcsóbban árusítom el. A legegyszerűbbtől a legfinomabbig: irodapapírok, levélpapírok, névjegyek, eljegyzési kártyák stb. kereskedésben jutányos árban kaphatók.

KÖNYVNYOMDA.

Midőn a kultúra tért hódított a Zsilvölgyben, Petrozsényben nyomdát állítottam, majd hirlapot indítottam, hogy a sajtó erejével szolgáljam a hazafias törekvést. A kezdet nehézségeivel küzdve anyagi áldozatok meghozatalával tartottam fenn s oda fejlesztettem a nyomdát, hogy a legmeszebb menő igényeket a legjutányosabban kielégíteni képes vagyok; miért is a n. é. közönség szíves támogatását kérem.

KÖNYVKÖTÉSZET.

A művelt közönség folyton fokozódó igényeinek kielégítését szem előtt tartva könyvkötészetet rendeztem be s ebbe a szakmába vágó munkálatok teljesítését megelégedésre s a legjutányosabban elvállalom.

Tisztelettel:
FIGULI ANTAL.

Okvetlen rendelje meg! Olvasta már BUDAPEST ÉJJEL!

című szenzációs könyvet?

A vaskos díszes Ezen mű első kiadása pár Irta: Irta:
kikiáltású kötet hó alatt teljesen elfogyott! Benedek László
ára 3 korona (Adrien).

Most jelent meg a második kiadás,
mely az összeg előleges beküldése, vagy után-
vét mellett megrendelhető a

„BUDAPEST ÉJJEL“

kiadóhivatalában,

Budapest, IV., Veres Pálné-utca (Zöldfa-u.) 16 d.

HÁZELADÁS.

Petrozsényben, a Mátyás-utczában levő Sándor-féle ház előnyös feltételek mellett szabad kézből eladó Bővebb felvilágosítás nyerhető Sándor J., építőmester. Szeged, Szt.-Háromság-utca 35.

Figyelem!

Megbízható legjobb minőségű hirneves valódi
szepességi

lenvászon és
damasztáru

minden nagyobb üzletben kapható.

A késmárki gyár bejegyzett védjegye

Késmárki gyármány csak az, mely ezen védjeggyel van ellátva.

HAZAI IPAR!